

UDDANNELSE I LUNGESYGDOMME

KATALOG OVER PRÆ- OG POSTGRADUAT UNDERVISNING OG UDDANNELSESTILTAG FOR ALLE FAGGRUPPER

BAGGRUND

Afdeling for Lungesygdomme på Aarhus Universitetshospital er en afdeling i udvikling og en afdeling med en mangeårig og lang tradition for at undersøge og behandle patienter med både almindelige og sjældne, men også alvorlige og mildere lungesygdomme, hos både unge og ældre. For at vi kan tilbyde vores patienter den bedste behandling på højeste niveau, skal vi alle være så veluddannede som muligt.

Det er derfor Afdeling for Lungesygdommes vision at skabe muligheder og gode, trygge rammer for uddannelse og læring for alle personalegrupper både under og efter færdiggjort uddannelse, altså både præ- og postgraduat uddannelse.

Uddannelse er en gave, men kræver også en indsats, både af dem der giver, og af dem der modtager, og uddannelse er dermed et fælles ansvar. Uddannelse er en del af dagligdagen og enhver klinisk situation kan således benyttes til læring.

Vi ønsker med dette katalog over uddannelsesaktiviteter i Afdeling for Lungesygdomme at give et overblik over alle de spændende tiltag og muligheder, der er i afdelingen.

Afdelingsledelsen

Pernille Hauschildt
Cheflæge

Lene Thougard
Oversygeplejerske

Elisabeth Bendstrup
Lærestolsprofessor

PRÆGRADUAT UDDANNELSE

I Lungesygdomme kan man uddanne sig til sundhedsadministrativ koordinator (lægesekretær), SOSU-assistent, sygeplejerske og læge.

Uddannelse til sundhedsadministrativ koordinator (lægesekretær)

De første studerende forventes at komme i praktik i afdelingen i 2022.

Uddannelse til SOSU-assistent (SOSU-assistent elev)

Uddannelsen til SOSU Assistent tages på SOSU-skolen og er en erhvervsuddannelse bestående af praktik og skoleforløb. I Lungesygdomme modtager vi SOSU elever i slutningen af deres uddannelse. Vi uddanner ca. 3-4 elever ad gangen over en periode på 12 uger. SOSU eleverne får en praktikvejleder tilknyttet, som sammen med SOSU eleven planlægger uddannelsesforløbet. I hver praktikperiode afholdes et seminar, hvor eleverne hver især fremlægger en patientcase, som gøres til genstand for gensidig diskussion og refleksion.

Uddannelse til sygeplejerske

Sygeplejeuddannelsen tages på VIA University College. De studerende kommer i praktik i Lungesygdomme på alle uddannelsens 7 semestre. Der kommer mellem 2-4 studerende ad gangen på hvert semester. De studerende fordeles i vores lungeklinikker eller sengeafsnittet og nogle gange på tværs af afsnittene.

På 1, 5 og 7 semester er det korte forløb med 1-2 ugers praktik, hvor de studerende får et lille indblik i dele af sygeplejerskernes virksomhedsområde. I disse forløb er de studerende i tæt følgeskab med forskellige sygeplejersker.

På 2., 3., 4. og 6. semester er praktikperioden på 8-10 uger. I disse perioder får de studerende et mere dybdegående kendskab til det enkelte afsnit, dets rutiner og mangeartede opgaver. Der er tilknyttet en klinisk vejleder til hver studerende. Den kliniske vejleder har sammen med den studerende et overblik over det enkelte semesters læringsudbytte. Den kliniske vejleder og de studerende følges ad så meget som muligt – også i de forskellige vagtlag, hvilket giver mulighed for sidemandsoplæring, før- under- og efter vejledning samt refleksionsseancer. I sengeafsnittet arbejder de studerende i studieunits, hvor de arbejder sammen i makkerpar på tværs af semestre om de samme patienter på en stue.

Uddannelse til læge (medicinstuderende)

Medicinstudiet er forankret på Aarhus Universitet. I Lungesygdomme har vi bachelor studerende (<https://bachelor.au.dk/medicin>) på 2. semester i tidlig klinik, hvor de studerende "snuser" til lægerollen gennem en uges ophold. Ofte kommer der 3-4 studerende. Vi bestræber os på at tilbyde de studerende daglig bedside undervisning i sengeafsnittet. De studerende sætter pris på at se forskellige afsnit og at være sammen med læger i forskellige faser af uddannelse/ specialisering.

På kandidatdelen af medicinstudiet ([Kandidatuddannelsen i Medicin \(Lægevidenskab\) \(au.dk\)](https://kandidat.au.dk/medicin)) har vi de studerende i 4 ugers klinik på 1. semester. Her tager overlæge ph.d. Johannes Schmid sig som UPL sig overordnet af de studerende. De studerende roterer i løbet af deres 4 ugers ophold i mellem afdelingens lungeklinikker og sengeafsnit. Formålet med opholdet er at lære at skrive en journal og tilegne sig kliniske færdigheder. De studerende vil derfor meget gerne deltage i afdelingens arbejde, herunder stuegang, journalskrivning, vagtarbejdet m.m.

2. semester af kandidaten er primært teoretisk med mange forelæsninger, og Lungesygdomme har forelæsninger i undersøgelsesmetoder indenfor lungemedicin og allergi, dyspnø, astma, KOL, lungecancer, sarkoidose, interstitielle lungesygdomme, tuberkulose, og lungeinfektioner m.m.

POSTGRADUAT UDDANNELSE

Den daglige uddannelse og faglige udvikling fortsætter efter afsluttet uddannelse for os alle. I Lungesygdomme er der en bred palet af uddannelsesmuligheder for alle, både i de enkelte faggrupper og i fællesskab.

Lægeseekretær – introduktion

For lægeseekretærer er der et individuelt tilrettelagt introduktionsprogram i de specialiserede teams. Lægeseekretærer har endvidere mulighed for at søge Sundhedskommunom-uddannelsen, som er en videreuddannelse på akademisk niveau, ligesom det er muligt at søge vejlederuddannelse for elevansvarlige lægeseekretærer

Sygeplejerske – introduktion/oplæring

I Lungesygdomme Sengeafsnit følger nyuddannede sygeplejersker et oplæringsprogram, som strækker sig over 1 år. Den nyuddannede sygeplejerske følger den oplæringsansvarliges vagtplan den første måned. Herefter er der indlagt faste samtaler, flere heldagsundervisninger med diverse emner inden for lungesygdomme samt supervision i grupper. Derudover er der mulighed for at få en mentor tilknyttet i perioden.

Borgernær sygepleje

I Lungesygdomme er vi med til at uddanne sygeplejersker som læser specialuddannelsen "Borgernær Sygepleje". Sygeplejerskerne kommer i praktik i KOL-klinikken, hvor omdrejningspunktet er tværsektorielle borgerforløb. Forløbet i Lungesygdomme strækker sig over flere dage fordelt på 1 måned.

Diplomuddannelse for sygeplejersker

Sygeplejersker har mulighed for at søge Diplomuddannelse for Kliniske vejledere på grunduddannelsesområdet.

Kandidat og Masteruddannelse

Sygeplejersker kan søge om relevant masteruddannelse, ligesom det er muligt at tage kandidat i sygepleje (SU) og være ansat på et aftalt antal timer i afdelingen under uddannelse.

Postgraduat lægelig uddannelse

På Lungesygdomme har vi læger i postgraduat uddannelse på alle niveauer indtil specialisering er opnået. Vi har således ansat læger i stillinger som klinisk basal uddannelse (KBU), introduktionsstillinger, og hoveduddannelse til Lungemedicin. Derudover modtager vi læger i hoveduddannelse til almen praksis, onkologi, arbejdsmedicin, og thoraxkirurgi. Vi uddanner speciallæger til fagområde i allergologi, og endelig er der løbende postgraduat uddannelse af alle speciallæger i Lungemedicin. Læger kan også søge om relevant masteruddannelse, lederuddannelse eller fagrelevant efteruddannelse.

Læger ansat i KBU-, introduktions- eller hoveduddannelses stilling følger de fastlagte uddannelsesforløb som ikke beskrives yderligere her.

Læger – introduktion

For nyansatte læger er der et introduktionsprogram i afdelingen, som omfatter introduktion til afdelingen og de forskellige klinikker, akutafdelingen, røntgen af thorax, EPJ, forskning m.v.

Daglig uddannelse og supervision

Alle læger tilbydes supervision, herunder superviseret konsultation, kompetencevurdering med Mini-Cex, jævnlig evaluering og feedback. Man kan individuelt aftale dette med både lægefaglig vejleder eller andre kollegaer i afdelingen.

Der er dagligt faglig middagskonference med tilstedeværelse af speciallæger, hvor yngre læger kan drøfte patienter i plenum og modtage feedback og få hjælp til faglige problemstillinger.

UNDERVISNINGSTILBUD I AFDELINGEN.

Sekretærer:

Der tilrettelægges undervisning løbende efter behov, både administrative emner og faglige emner indenfor det lungemedicinske speciale

Sygeplejersker:

Der er hver uge onsdagsmøde, som bl.a. består af undervisning eller drøftelse af svære patientforløb, læring fra analyse af utilsigtede hændelser. Der arrangeres temaeftermiddage med forskellige undervisningsemner og i Klinikken undervises der både for alle sygeplejerske på tværs af de specialiserede teams, og i subspecialerne, både med interne og eksterne undervisere.

Læger

5 morgenminutter

På skift forventes alle læger at holde et 5-10 minutters valgfrit oplæg ved morgenkonferencen mellem 8.10-8.30. Oplægget kan være en case, gennemgang af en artikel, eget forskningsprojekt m.v. Alle oplæg evalueres efterfølgende mundtligt og skriftligt mht. indhold, fagligt niveau, præsentationsteknik etc. ved cheflæge, lærestolsprofessor eller klinisk lektor.

Crash kursus - intensiverede undervisningsforløb

To gange årligt afholdes crash-kursus for alle læger i uddannelsesforløb. Andre interesserede, f.eks. studerende, sygeplejersker m.fl. er velkomne. I løbet af 14 dage gennemgås de mest relevante undersøgelsesmetoder og sygdomme i det lungemedicinske speciale ved en yngre læge. Speciallæger med specifik kompetence indenfor de enkelte emner deltager og supplerer. Crash kursus foregår fra kl. 7.45-8.30.

Kommunikationstræning & videooptagelser

Der undervises løbende i kommunikationstræning 1-2 fredage om måneden. Efter aftale videooptager 1-2 læger en patientkonsultation, som forevises og diskuteres med uddannelsesansvarlig overlæge Nina Voldby eller anden kommunikationsuddannet læge og de tilstedeværende læger.

Gruppekompetenceevaluering

Herudover afholdes gruppekompetenceevaluering af de forskellige uddannelsestrin i den lægelige videreuddannelse. Fx superviserer seniore HU-læger introduktionslægers gennemgang af fælles intern medicinske kompetencer, som f.eks. åndenød. Hver læge medbringer en patient case som gennemgås. En speciallæge superviserer HU-lungelægers gennemgang af cases, emneopdelt indenfor de 19 specialerelaterede kompetencer som bl.a. astma, sarkoidose, og lungekræft m.m.

Fælles undervisning med læger fra Hormon og Knoglesygdomme

Afdelingernes har vagtfællesskab mht. sengeafdelingerne. Der er fælles undervisning 2 gange årligt med deltagelse af læger fra begge afdelinger.

Gennemgang af journaler

De uddannelsessøgende læger får struktureret feedback på journaler og ambulante notater enten fra vejleder eller den uddannelsesansvarlige overlæge for at sikre den faglig udvikling.

Undervisning i inhalationsdevices

Som led i lægers introduktion til afdelingen undervises der i inhalationsmedicin og devices ved sygeplejerske fra KOL-klinikken.

Tværfaglige temaeftermiddage

Der afholdes 2-3 gange årligt tværfaglige temaeftermiddage, hvor alle klinikker så vidt muligt lukkes ned for at sikre mulighed for deltagelse af alle ansatte i afdelingen. Temaeftermiddagen starter med fælles frokost, og efterfølgende er der faglige indlæg fra ansatte i afdelingen, samt ofte gæsteforelæsere udefra.

Årligt internationalt symposium

Hvert år i august afholdes et 1-dages internationalt symposium med fokus på lungesygdomme og allergi. Gæsteforelæsere og tilhørere fra andre lungemedicinske afdelinger fra ind- og udland inviteres. Alla faggrupper deltager i symposiet.

PRAKTISK TRÆNING

Bronkoskopi simulation

I samarbejde med MidtSim tilbydes undervisning og træning på bronkoskopisimulator. Formålet er at opøve kliniske færdigheder i et patientsikkert, trygt og lærerigt miljø, før færdighederne anvendes på patienter. Efter oplæring er der mulighed for certificering.

Tværfaglig simulationstræning

Afdelingen har flere uddannede simulatorinstruktører, både sygeplejersker og læger. Der afholdes jævnligt scenarietræning for det kliniske personale med fokus på relevante og akutte problemstillinger.

Lungeultral lyd

Afdelingen tilbyder kursus i lungeultral ydsundersøgelse. Kurset består af e-læring, simulatortræning, supervision og en valideret certificerings test. Efter bestået kursus undervises i anlæggelse af pleuradræn til behandling af pleuraeffusion og pneumothorax. Kurset er udviklet i samarbejde med andre universitetshospitaler og indholdet er nationalt ens. Formålet med kurset er at opkvalificere uddannelsessøgendes kompetencer i lungeultral lyd, da denne metode har mange anvendelsesmuligheder i lungemedicinsk sammenhæng.

Beskrivelse af RU af thorax

Som den eneste lungemedicinske afdeling i landet beskriver læger på Lungesygdomme selv røntgenundersøgelse af thorax (RU thorax). Der er teoretisk undervisning i tolkning af RU thorax i forbindelse med introduktionsprogrammet på Lungesygdomme for nyansatte læger. Derudover er der løbende evaluering af RU thorax beskrivelser under enhver lægelig ansættelse.

